

M. 5.

Česti-Ma-Rahwa

Palender,

ehf

Zāht = Namat

I 7 9 9.

Alasta peāle, pārrast meie

Isfanda Isusse Kristusē
Gūndimist.

Čalliņas,

Črāffitud Lindworsē Kirjadega.

Pärrast sedda kallist Jeesuse Kristusse
sündimist, on tänuawo. se 1799. aasta.

Pärrast ma-ilma lomist 5748

Pärrast Luterusse õige usso üles-
wõtmist 283

Pärrast wanna katko 142

Pärrast sedda kui wäggi Pranburgi
laks 121

Pärrast sedda kui Toompä pöllend 115

Pärrast sedda sure nälja hakkatust 104

Pärrast teist katko 89

Pärrast meie armolissema Keisri-ja

Sure Herra Paul Petrowits

sündimist

Pärrast sedda kui ta hakkand wallit-
sema

Märkide selletaminne.

Noor ku.

Essimenne werendel.

Täis ku.

Wimne werendel.

Hea aadrit lasta.

Hea kuppis lasta.

Hea arstimisse rohto wõtta.

Hea külwada ning istutada.

Hea lapsi wõndutada.

Sedda, mis pitkaliste peab lastwama.

Hea puid raiuda hõne tarwis.

Uhis tarwis.

Pühha-Päwa Märk B.

Joulo-ja Wastla-päwa wahhel, onp. l. pärrast lounat.

9. Mäddalat, Päwa.

2. l. enne lounat.

W. Pühha.

JANUARIUS.

Neõri: Ku.

Kristusse õmberleifamis. Luf. 2, 21.		
1 Loupääw	Meõri. P.	Alta Jummal!
JESUS Egiptusse maal. Matt. 2, 13.		
2 Pühhap.	P. p. Meõri. P.	Rõõs
3 Esmasp.	Set	6. e. L.
4 Teisipääw	Enok	mat,
5 Keßnõddal	Metusalem	felz
6 Neljaspääw	Running. P.	get
7 Rede	Julianus	Is
8 Loupääw	Erart	mat.
JESUS 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.		
9 Pühhapääw	W. p. r. R. P.	Luiß
10 Esmasp.	Paawli P.	7. p. L.
11 Teisipääw	Swraim	†
12 Keßnõddal	Rein	ja
13 Neljasp.	Hilarins	Lummes
14 Rede	Weliß	sads
15 Loupääw	Tirit	do.
Pulmad Rana: Liinas. Joann. 2, 1.		
16 Pühhap.	4 P. p. 3. R. P.	Selle

Sel Kuul on 31 Päwa.

17 Esmasp.	Edmisse P.	järrel
18 Teisipääw	Ußel.	C. o. 20. e. L.
19 Keßnõddal	Sara	on
20 Neljasp.	Maab. Sebast.	pehmet,
21 Rede	Neto	ja
22 Loupääw	Winfent	∴ wahhel
Peäliffust Kapernauma Liinas. Matt. 8, 1.		
23 Pühhap.	3. P. p. 3. R. P.	uddufet
24 Esmasp.	Timotens	10. p. L.
25 Teisipääw	Paawli. Linn.	Ilmat
26 Keßnõddal	Polikarpus	odata.
27 Neljap.	Krisostom	†
28 Rede	Rarel.	Selz
29 Loupääw	Samuel	ge,
Kristus laewa peäl. Matt. 8, 23.		
30 Pühhap.	4 P. p. 3. R. P.	ja
31 Esmasp.	Ann	kulm.
12 nel selle ku päwal, touseb päike kello 8. ning ühhe pole tundi, lähkõb alla, kello 3 ning ühhe pole tundi. Pääw on pirk 7. tundi, ja õ 17. tundi.		

SEBASTIANUS.

Ruinla: Ru.

1 Teisipääw	Pirrit	Selget
2 Kestnåddal	Ruinla P.	2, e. l.
3 Neljaspääw	Hanna	Påwat
4 Rede	Weronika	kange
5 Loupääw	Agata	kål:

Umbrohhust. Matt. 13, 24.

6 Pühhap.	S.P. 3. a. J. P.	maga.
7 Esmasp.	Rikart	▲
8 Teisipääw	Kasperdina	lumme:
9 Kestnåddal	Salomon	7, e. l.
10 Neljasp.	Kolastika	saddo.
11 Rede	Edo	Heit:
12 Loupääw	Eulafia	†

Wina: måest. Matt. 20, 1.

13 Pühhap.	P. e. R. lll. P.	liffud
14 Esmasp.	Balentin	På:
15 Teisipääw	Baustina	10. p. l.
16 Kestnådda	Juliana	mad.

Sel Ruul on 28 Pääwa.

17 Neljasp.	Alexander	Tuul:
18 Rede	Konfordia	sed,
19 Loupääw	Simon. Apost.	niisked,

Ruulwi: Mehhest. Luk. 8, 4.

20 Pühhap.	S. P. e. lll. P.	fegga:
21 Esmasp.	Jesaias	set
22 Teisipääw	Peetri P.	Ilmat.
23 Kestnåddal	Nestor	☼ 3, p. l.
24 Neljasp.	Maddise P.	Nende
25 Rede	Seremus	☼
26 Loupääw	Wiktorius	järrel

Pimme Tee: äres. Luk. 18, 31.

27 Pühhap.	Paast. Pühha.	kulm.
28 Esmasp.	Justus	

16 nel selle ku pääwal touseb päike kello 7, lähkää
allo, kello 5. Pääw on 10, 6 agga 14. tundi pite.

1 Teisipäät	Maaila P.	Ränge
2 Keisnädal	Luchla P.	tuul,
3 Neljasp.	Gers	8, p. l.
4 Rede	Adrian	kuul-
5 Loupäät	Janus	ma
Kristusse kiusatussest. Matt. 4, 1.		
6 Pühhap.	1 P. Paastus.	Ilmat-
7 Esmasp.	Kotwrid	te-
8 Teisipäät	Siprian	8 8 8
9 Keisnädal	2 P. Paastus.	ga.
10 Neljasp.	Perpetua	5, p. l.
11 Rede	Konstantin	Sel-
12 Loupäät	Krefor.	get
Rananea, Paastest. Matt. 15, 21.		
13 Pühhap.	3 P. Paastus.	Pämat,
14 Esmasp.	Sakarias	kuul-
15 Teisipäät	Longinus	mat
16 Keisnädal	Kert	8 8 8
17 Neljasp.	Drutol	9, e. l.

18 Rede	Willemina	Päwa
19 Loupäät	Rabriel	aial
Sest les kurratist waewatub. Luk. 11, 14.		
20 Pühhap.	4 P. Paastus.	Sulla.
21 Esmasp.	Vent	kuul,
22 Teisipäät	Kawael	lumme-
23 Keisnädal	Tiits	tuist,
24 Neljasp.	Kasimir	8 8 8
25 Rede	Paast. Mar. P.	9, e. l.
26 Loupäät	Emanuel	wih-
5000 Wrehhe Söötmissest Joann, 6, 1.		
27 Pühhap.	5 P. Paastus.	maga
28 Esmasp.	Kustaw	seg-
29 Teisipäät	Kideon	ga-
30 Keisnädal	Kido	tud.
31 Neljasp.	Udonias	8 8 8
1001 selle ku päwal touseb päike kello 6, lähkäs		
alla kello 6 pääl on 12. ja 12. tundi pikk.		

1 Rede	Karjaliste P.	✱ ^ Niis
2 Loupääw	Teodorus	☾ 10, e. 1.

Jesus kiwmidega wiisatud. Joann 8, 46.

3 Pühhap.	P. Paastus.	✱ fer,
4 Esmasp.	Umbros	☼ wiimas
5 Teisipääw	Matšin	☼ saos
6 Keßnaddal	Rölestin	✱ ja
7 Neljasp.	Aaron	☼ lumme
8 Rede	Liborius	☼ ga
9 Loupääw	Bogislaus	☼ 1, e. 2.

Kristusse sisse: soitmissest. Matt. 21, 1.

10 Pühhap.	P. Paastus.	☼ segga
11 Esmasp.	Julius	☼ tud
12 Teisipääw	Etsekiel	☼ ✱ Il
13 Keßnaddal	Serwasius	☼ mat.
14 Neljasp.	Suur Neljas P.	Küni P.
15 Rede	Suur Rede.	☼ 10, p. 1.
16 Loupääw	Rudolf	✱ Selgez

Kristusse ülestoussissest.		Mark. 16, 1.
17 Pühhap.	1 Pühha.	☼ mad
18 Esmasp.	2 Pühha.	☼ Päwad,
19 Teisipääw	3 Pühha.	☼ wahhel
20 Keßnaddal	Abolarius	☼ kan
21 Neljasp.	Sulpisius	☼ ge tulega.
22 Rede	Rajus	☼ Nende
23 Loupääw	Jürri P.	☼ järrel

Küni-pandub ütsist. Joann 20, 19.

24 Pühhap.	1 P. pär. ülest. P.	☼ 2, e. 1.
25 Esmasp.	Marlusse P.	✱ ^
26 Teisipääw	Etsekiel	☼ heitlik
27 Keßnaddal	Ludow	☼ tud
28 Neljasp.	Klaus	☼ ja
29 Rede	Vitalis	☼ sojad
30 Loupääw	Reinmund	☼ Smaat.

12 nel selle ku päwal touseb päilik, pole tundi pära
rast kello 4 ning lähkäs alla, pool tundi pärrast kello
7. Päaw on pisk 15. ja 9. tundi.

Heast karjatsfest, Joann. 10, 11.

1 Pühhapääw	2 P. p. ill. P. Wolbri.	7, p. 1.
2 Esmasp.	Sigismund	✠ Muist
3 Teisipääw	✠ Nisti Leidm.	uddused
4 Restnädal	Rottard	✠ ja
5 Neljaspääw	Susanna	wil-
6 Rede	Tomisilla	lud
7 Loupääw	Tahislaus	Päwad.

Ürrikesse aia pärrast Joann. 16, 16.

8 Pühhap.	3 P. p. illest. P.	9, e. 1.
9 Esmasp.	Job	✠ Niiske
10 Teisipääw	Parnabas	kulm,
11 Restnädal	Wiktör	nd-
12 Neljasp.	Ilmo ✠ Pääw.	dune
13 Rede	Liberatus	✠ ja
14 Loupääw	Sabina	tuulne.

Kristusse ärraminnemisfest. Joann. 16, 5.

15 Pühhap.	4 P. p. ill. P.	9, e. 1.
16 Esmasp.	Jodokus	✠ Willo

17 Teisipääw	Erik	tuul,
18 Restnädal	Sohwi	✠
19 Neljasp.	Lule ✠ Pääw.	wah,
20 Rede	Vill	hel
21 Loupääw	Tesiderius	wihmas

Digest pallumisfest. Joann. 16, 23.

22 Pühhap.	5 P. p. ill. P.	wahhel
23 Esmasp.	Eduard	✠ 4, p. 1.
24 Teisipääw	Pendiks	✠ päwas
25 Restnädal	Urm.	paiste
26 Neljasp.	Suur ✠ Pääw.	ga.
27 Rede	Peet	Selge
28 Loupääw	Willem	taew

Rõmustajast, Joann. 15, 26.

29 Pühhap.	6 P. p. ill. P.	ja tuul
30 Esmasp.	Petronella	✠ ne.
31 Teisipääw	Wikand!	✠ 2, e. 1.

8mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3. ning lähkää alla pole tundi pärrast kello 8. Pääw on pitk 17. d agga 7. tundi.

1	Restnâddal	Rotskal	Sojad
2	Neljaspâan	Hiskia	ja
3	Rebe	Rasmus	† selged
4	Loupâam	Liso	Pâwad.

Pühhaft Waimust, Joann. 14, 23.

5	Pühhap.	Meik - Pühhl	Nen
6	Esmaasp.	Teine Pühha	6, v. 1.
7	Teisipâam	Kolmas Pühha	de
8	Restnâddal	Medardus	✠ jarrel
9	Neljasp.	Pertram	† woiks
10	Rebe	Pittem Pâam.	lange
11	Loupâam	Blawius	✠ mür

JESUS ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

12	Pühhap.	3 aino Jun. P.	ristas
13	Esmaasp.	Tobias	minne
14	Teisip.	Walerian	5, e. 1.
15	Restnâddal	Wibi Pâam.	wihmas
16	Neljasp.	Justina	ga
17	Rebe	Krect	†
18	Loupâam	Nikander	tulla.

Rikkast Mehhest. Luk. 16, 19.

19	Pühhap.	2 P. v. 3 a. 1. P.	Selged,
20	Esmaasp.	Ulgarus	tuulset
21	Teisipâam	Rael	Pâ.
22	Restnâddal	Ulkasius	✠ 5, e. 1.
23	Neljasp.	Pasilius	✠ wad,
24	Rebe	Jaani Pâam.	waiks
25	Loupâam	Kristiana	† ne

Surest Ohto-sõma aiast, Luk. 14, 16.

26	Pühhap.	2 P. v. 3 a. 1. P.	ja
27	Esmaasp.	Ladislauß	✠ kaunis
28	Teisipâam	Josua	✠ 6, e. 1.
29	Restnâddal	Meetr. Pannol. P.	foe
30	Neljasp.	Judit	† Ilm.

ionel selle Ku Pâwal touseb päike 3. werendel
pârrast fello 2. ning lähâb alla, üks werendel
pârrast fello 9. Pâam on pitt 18 ning üks pool
tundi. S on 5 ning üks pool tundi.

1 Rede	Teobald	Wäg
2 Loupääw	Heina Mar. P.	ga
Raddunud Lambast, Luk. 15, 1.		
3 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	sojad
4 Esmaasp.	Ulrik	Päwad,
5 Teisipääw	Anselm	* selged
6 Restnädal	Hektor	☉ 3, e. 2,
7 Neljaspääw	Semetrius	ja
8 Rede	Trino	wihz
9 Loupääw	Ritian	† maz
Olge armolised, Luk. 6, 36.		
10 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P.	ta
11 Esmaasp.	Eleonora	on
12 Teisipääw	Hindrik	ota.
13 Restnädal	Morrete P	☾ 10, p. 2.
14 Neljasp.	Donawent	Nende
15 Rede	Apost. Jagg.	järrel
16 Loupääw	Aluast	Wihm,
Kõigest kalla-sagist, Luk. 5, 1.		
17 Pühhap.	5 P. p. 3. a. J. P.	lange

18 Esmaasp.	Rosina	mirrisz
19 Teisipääw	Kuwina	tamisze ja
20 Restnädal	Elias	rahhega.
21 Neljasp.	Taniel	☉ 4, p. 2.
22 Rede	Apollina	Selged
23 Loupääw	Karolina	Päwad,
Wariseribe Digusfest. Matt. 5, 20.		
24 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P.	foe Jlm,
25 Esmaasp.	Jacobi P.	ja
26 Teisipääw	Anno	☼ udduz
27 Restnädal	Marta	☾ sed
28 Neljasp.	Leadrix	☾ 11, e. 2.
29 Rede	Olwi Pääw.	* ☼
30 Loupääw	Abdon	* Ddd.

4000 Mehhe sõdumisest, Mark. 8, 1.

31 Pühhapääw **7 P. p. 3. a. J. P.**

14nel selle ku päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4. ning läbhäb alla, werendel pärrast kello 7. päaw on pitk 14. ning üls pool, d agga 9 ning üls pool tundi.

AUGUSTUS.

Leitusse: Ku.

1 Esmaspäät	Petri Wang.	Raunid
2 Teispäät	Annibal	head,
3 Keisnädal	Cleasar	ja
4 Neljaspäät	Judas	☀ 2, p. 1.
5 Keide	Dominius	fojad
6 Loupäät	Eigenius	✓ Pääwad.

Walle Prohwetideft, Matt. 7, 15.

7 Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	Soe;
8 Esmasp.	Siriacus	mürriß
9 Teispäät	Romanus	* ta
10 Keisnädal	Lauritse P.	min
11 Neljasp.	Herm	+ 8 ne
12 Keide	Eisebius	☾ 4, p. 1.
13 Loupäät	Klara	kange

Ullekohtseft Maia: piddajast, Luk. 16, 1.

14 Pühhap.	9 P. p. 3. a. J. P.	
15 Esmasp.	Mullli Mar. P.	wih
16 Teispäät	Isaak	+ maga.
17 Keisnädal	Onesimus.	Enulne,

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Neljasp.	Leno	ja
19 Keide	Sebalb	* selge
20 Loupäät	Kut	☀ e 1.

Jerusalemma xiina ärrarifmisest Luk. 19, 41.

21 Pühhap.	10 P. p. 3. a. J. P.	taew.
22 Esmasp.	Sakeus	^ Pilwa
23 Teispäät	Parfabas	sed
24 Keisnädal	Perlli P.	☼
25 Neljasp.	Ludewik	uddus
26 Keide	Treneus	☾ 5, e. 1.
27 Loupäät	Perent	✓ sed

Wariserist ja Tölnerist, Luk. 18, 9.

28 Pühhap.	11 P. p. 3. a. J. P.	Päs
29 Esmasp.	Joann: Mullli	
30 Teispäät	Rebekka	wad.
31 Keisnädal	Benjamin	☀

14. selle ku päwal toujeb päike 3. merendel pärrast kello 4. ning lähhab alla, we endel pärr. kello 7. p. on pütk 14 ning üks pool, dagga 9. ning üks pool tuudi.

CEPTOMBE Suggise-ehf Miheli-Ku.

1 Neljaspaam	Ekidius	Raunib
2 Rede	Elisa	kuis
3 Loupaam	Reinart	 4/ c. l.

Kurdist ja keletumast, Mark. 7, 31.

4 Pühhap.	12 P.p. 3. a. J. P.	wad
5 Esmasp.	Magnus	ja
6 Teisipääw	Regina	✓ sojad
7 Restnädal	Kay	Pawad,
8 Neljaspaam	Maria Sündm.	põra:
9 Rede	Abigail	wad
10 Loupaam	Gobald	

Preestrist ja Lewitist, Luk. 10, 23.

11 Pühhap.	13 P.p. 3. a. J. P.	9, e. l.
12 Esmasp.	Põori Pääw	Wihma
13 Teisip.	Amatus	
14 Restnädal	† Ullendam,	pole.
15 Neljasp.	Nikodemus	✓ Taew
16 Rede	Siwemia	on
17 Loupaam	Titus	 pilwes

Sel Kuul on 30 Päwa.

Kümnest Piddali, többisest. Luk. 17, 11.		
18 Pühhap.	14 P.p. 3. a. J. P.	 9, e. l.
19 Esmasp.	Wanustus	✓ willud,
20 Teisipääw	Eons	uddused
21 Restnädal	Matteuse P.	Pawad,
22 Neljasp.	Morits	✓ wihma:
23 Rede	Osea	ga.
24 Loupaam	Kleomas	Nende järrel

Mamonast, Matt. 6, 24.

25 Pühhap.	15 P.p. 3. a. J. P.	9, e. l.
26 Esmasp.	Tetel	fange
27 Teisipääw	Udolkw	✓ tuul
28 Restnädal	Wentzel	ja
29 Neljasp.	Miheli Pääw	felge.
30 Rede	Hieronimus	

12 nel selle ku päwal touseb päife kello 6. ning lähkab alla kello 6. pääw on pikk 12. ning d ka 12. tundi.

DECEMBER. Wina: meil Roja: Ku.

I Loupääw	Wolrad	Monni
Naini: Piina: Surnust, Luk. 7, II.		
2 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	9, e. l.
3 Esmasp.	Wolmer	felged
4 Teisipääw	Drants	Pä:
5 Restnääddal	Wides	wad:
6 Neljaspääw	Amalia	nende
7 Rede	Susanna	† järrel
8 Loupääw	Rustaw	af:

Wee: többisest. Luk. 14, I.

9 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	kawad
10 Esmasp.	Purkart	wih:
11 Teisip.	Angelus	1, e. l.
12 Restnääddal	Mai	maled
13 Neljasp.	Teressia	santid
14 Rede	Kalifstus	ja
15 Loupääw	Heddo	†

Suremst Räsust. Matt. 22, 34.

16 Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	roppud
------------	---------------------	--------

Gel Kuul on 31 Päwa.

17 Esmasp.	Dlop	1, e. l.
18 Teisipääw	Lukas	Ilmad
19 Restnääddal	Lutsius	tulla.
20 Neljasp.	Wendelin	Seggane,
21 Rede	Ursel	ja
22 Loupääw	Semerin	

Alwatud Junimesest. Matt. 9, I.		
23 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.	niiske.
24 Esmasp.	Wlorentin	8, p. l.
25 Teisipääw	Kristian	filmad
26 Restnääddal	Amandus	ödd.
27 Neljasp.	Wilip	Wihm
28 Rede	Engelbrecht	lum:
29 Loupääw	Abfalom	mega

Pulma Wdest, Matt. 22, I.

30 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	sege
31 Esmasp.	Wolfgang	gatub.

16 nel selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7 ning lähbää alla pole tundi pärrast kello 5, päaw on pikt 9. ö 15, tundi.

NOVEMBER.

Talve = Ku.

1 Teisipääw	Pühkade P.	 4. p. L.
2 Restnädal	Pingede P.	Niis
3 Neljaspääw	Rottlieb	✓ fed,
4 Rebe	Ott	roppud,
5 Loupääw	Räspen	wahhel
Runninga = Mehhe: Pias, Joann. 4, 47.		
6 Pühhap.	1. p. 3. a. J. P.	küla
7 Esmasp.	Klaudius	mad,
8 Teisipääw	Brits	wahhel
9 Restnädal	Teodora	2. p. L.
10 Neljasp.	Martin Lutter	wihmas
11 Rebe	Martin Püf.	fed
12 Loupääw	Klaudius	Päz
Kawwalast Sullajest Matt. 18, 23.		
13 Pühhap.	2. p. 3. a. J. P.	wad.
14 Esmasp.	Leopold	Rühmad
15 Teisipääw	Atanasius	 5. e. L.
16 Restnädal	Alwens	ööd.
17 Neljasp.	Jonas	

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Rebe	Esra	Müüd
19 Loupääw	Liibet.	akkawad
Rohto = Rahhast, Matt. 22, 15.		
20 Pühhap.	23. p. 3. a. J. P.	külme
21 Esmasp.	Wier. Ohwerb.	mad
22 Teisipääw	Sesilia	↗ Päwab
23 Restnädal	Klement	5. e. L.
24 Neljasp.	Josias	Lummes
25 Rebe	Kabdrina P.	saos
26 Loupääw	Isai	ja
Kristusse Sisse sõitmasse, Matt. 21, 1.		
27 Pühhap.	1. Kr. Tull. P.	tulega
28 Esmasp.	Rünter	↗
29 Teisipääw	Erwert	⋮ tulla,
30 Restnädal	Andrese P.	

9mal selle ku päwal touseb päike pole tundi pä-
rast kello 8. ning lähhab alla pole tundi pärast
kello 3. päaw on pirk 7. & agga 17 tundi.

1 Neljaspäät	Urent	
2 Keide	Randidus	 II, c. 1.
3 Loupäät	Parbo	 Riil mad,

Lähhet, eäne wimist Päwa. Luk. 21, 25.

4 Pühhap.	2 Kr. Tull. P.	felged
5 Esimasp.	Wolber	Päs
6 Teisipäät	Diagolas	wad.
7 Restnädal	Natalia	 Lummes
8 Neljaspäät	Mar. Saam.	sad=
9 Keide	Juhkum	(I, c. 1.
10 Loupäät	Lühem Päät.	do,

Joannes Wangi = tornis. Matt 11, 2.

11 Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	uddune
12 Esimasp.	Ottilia	ja
13 Teisipäät	Luisia	fulla
14 Restnädal	Nikasiu	Ilm.
15 Neljasp.	Johanna	 5, p. 1.
16 Keide	Lidia	 Peh=
17 Loupäät	Albina	 med

Joannesse Tunnistusfest.	Joana 1, 9.
18 Pühhap. 4 Kr. Tull. P.	Päwad,
19 Esimasp.	lott
20 Teisipäät	Abraam
21 Restnädal	Tomä Päät
22 Neljasp.	Peata
23 Keide	Udo
24 Loupäät	Ewa

Kristusse Sündimisfest. Luk. 2, 1.

25 Pühhap.	Joulo	külmad
26 Esimasp.	Heine Pühha	Ilmad
27 Teisipäät	Elmas Pühha	lõppetawad
28 Restnädal	Elia laste P.	 sedda
29 Neljasp.	Noa	Uas=
30 Keide	Lawet	 ta.
31 Loupäät	Silwester.	 10, c. 1.

1 nel selle ku päwat touseb päike werendel pärs
rasi tebo 9. ja lähäh alle 3. werendel pärsasi kello
2. päw on p. k. 5. ja üis pooltandi, d agga 18. ja
üis poolt tandi.

—*—

Päwa: ja Ku: Warjutamisest.

Pääw üksi, saab sel Aastal Eaks kord
warjutud, agga mollemad Warjutamised ei
polle meie pool mitte nähtawad.

Öppetus,
kuida

Keit ma rahwas woib, ilma sure wae-
wata, liinopuud piddada ja se läbbi riik-
Eaks sada, Eüsimiste ja Eostmiste
Eannadega ülespantud.

Eüsimenne Peatük
Meist messilastest.

Mitmefuggufed on need mefflaffed?

Kolmesuggufed. 1) Eð: teggiad mefflaffed, þes ei olle ðiged iffafed, þa mitte emmased, ning on þa þeifide seas need þeige wáhhemad. 2) Meed leffed, mis iffafed þa need þeige furemad on. Memmad on

on ilma nõalata ja nende tõ on, et nem-
 mad audumad nende munnade peäle, mis
 emma on munnunud. Kui audumise
 aeg möda on, siis nemmad saavad teistest
 ärramurtud, muido olleks mitte ni paljo
 toidust ollerwad, et nemmad keik talwe läb-
 bi woiksid ellada. 3) Kunningas, mis
 diete emmalt nimmeta^{se}, sest temma on
 se ainus emmane keige pu sees, kes keik need
 munnad munneb. Ta tunnukse sest, et
 tal pitkem ja terrawam perse, foldsed jo-
 ned perse ümber, teised joned on musta-
 hallid, lühhemad tiwad, ka foldsed pit-
 semad jallad on, temma lennab ura külle,
 kui perse piddi temmale raskem ollema.
 Temmal on ka üks nõal, misga ta wäga
 ga arro nõalab, waid ta pruukib sedda
 seks, et ta sellega, kui üks teine emma on,
 tedda ärratappab. Temma wallitseb teis-
 te üle, ja temmast saavad keik teised ram-
 mo

mo ja joudo. Kui temma sureb, siis
 teised jätwad puud mahha ja nenda läh-
 hääb ta hukka.

Miks siis need wähemad saavad tõ teggiaks
 nimmerud?

Sepärast, et nemmad keik, mis pu
 sees on, sisse kandwad, nenda kui on mes-
 si, wahha ning wessi. Nemmad wal-
 mistawad need keriekessed, wiwad need
 surnud wälja ja piddawad wasto, et woe-
 rad liinud ei sa sisse.

Mis on nende toidus?

Met, wahha ja keiksuggused rosid ja
 õitsed.

Kui tallisel ajal nende toidus otse saanb,
 mis siis tehha?

Süis antaksa, kui tunnukse hädda ol-
 le

lewad, met, mis pissolesse kausiga kassi,
naste pu sisse paanasse.

Ons se ka tarwis, et middagid mahha istutak,
se ehk küllitakse, mis nende toidusjeks he-
aks lähhab?

Jah on: need rohhud se need puud,
mis seks head on, on mitmesugaused, aga
ga need leigeparramad on tattrad.

Ons wet ka tarwis?

Jaa, sest se lähheb nendele wägga tar-
wis; agga sured järwed ei olle mitte hea,
sest tuul lööb wägga palju neist seina sisse
se mahha.

Eks se ei olle parrem, kui need puud seis-
wad ülle all?

Kellel rammo on, se tehko maia lauda-
dest mis ees peab kõrgem, kui tagga olle-
ma.

ma. Meed liinopund peawad ka lauda-
dest tehtud sama, siis on nemmad per-
gemad tõsta ja nemmad ei wotta
ni palju rumi. Meed rohhud, mis maja
ees kaswawad, peawad hästi ärralüfta-
tud sama selleparrast kui liinud perred
heitwad, ning se emma mahhalangeb, et
ta sünnib ülesotsida, ning siis ka sellepär-
rast, et kannad, hiirid ja sissalikkud ei
woiwad sallaja seäl olla, sest need tegge-
wad lindudel palju pahhandust. Maia
peab nenda ehitatud sama, et ta louna po-
le seisab, ja se koht peab nenda ollema,
et tuul ei kät wägga läbbi, ja pissolesse
puud peawad nenda mahhaistatud sama,
et nemmad wägga hagdale kui ka tüki
ei seiswad, muido liinud ei sa hästi wäl-
ja lenda. Keik mis sandiste haiseb, nen-
da kui rambad ja sõnuik, ei kannatamad
nemmad mitte.

Missuggused puud on need feigeparramad?

Kell ei olle rammo, et ta woib sesugust maia ehhitada, mis praego ollen nimetanud, se piddago ifka need puud, mis siin maal pruukitse, olgo kuusne, haabne, mändne kellel ei olle ühtegi lomofest, mis rahn ei olle raiunud, ehk kore wahhele toiefessi ehk toukofessi ei olle leida, sest neid raiub ifka rahn. Need puud on selleparrast head, et nemmad woimwad tallisel aial wasto piddada, sest et tuul kui ka wihma nende peäle kääb. Nagga kellel rammo on maia ehhitada, se tehko ennesele nelli kantlikkud puud laudadest, kelle pikkus $1\frac{1}{4}$ künart on. Kes need puud tahhab pruukida, se peab need liitmised hästi kokkoliitma, nenda et kerbsed, õmblikud ja teised massakad ei sa sisse. Need sinnatsed puud on selle wärrast wägga head, et nemmad kõrged on, et nemmad wägga

kas

kasinad on, mis liinud armastawad, ning siis ei olle ühtegi karta, et tuul ehk wihma peaks kahjo teggema, sepärrast et nemmad warjul seiswad.

Kes liinopu tahhab osta, mis on temma koghus tähhele panna?

Kes liinopu tahhab osta, se peab järrele waatma, eks kange perre seal on, ning kas rohkeste toidus leida on. Ei pea se ostia ka misuggused wõtma, kes parrema karia ma peäl on olnud, kui seal on, kuh ho ta neid wiib. Sest tundwad nemmad pudo, siis tüddimad nemmad tööd tehha, sawad laisaks ja pu tahhab raisto.

Mis siis tehha, kui perre rammoto ja paljo neist surnud on?

Süis ei olle parrem nou, et agaa tem wadel selle pu seest, kellel kange perre on,

X 3

üks

üks hull woetasse wälja ja pannaſſe teisel
ſiſſe. Kell l tarwis on. Gefamma pu peab
agga linnimattetud ſama kals eht kolm
päwa, et nemmad teine teiſega ſawad
willund.

Kui agga emma ſurnud on, mis ſiis tehha?

Gel perremehhel, kellel üks teine emma
paigale on, ei olle wigga ühtegi, ſeſt ta
aſinab ſedda jälle aſſemele. Alaga kui ſe
ep olle, ſiis woetasse kerjekesſed, kus po-
jad ſees on, ja pannaſſe pu ſiſſe ſiis nem-
mad auduwad iſſe enneſe emma wälja.

Kuida peawad puid hoitud ſama, et linnud
hea melega paigale jawad?

Need puid peawad kaſſinaſte hoitud
ja nenda paigale pantud ſama, et nem-
mad ei ſa määraſs, et egga kaſſid eega
hiirid ei ſa kallaſ, ſeſt nende haiso linnud
ei

ei Ponnatawad; kui üks ärraroostetud
nael ſeäl ſees on, ſiis linnud ſedda pu ei
armasta ka mitte. Enne kui linnud ſa-
wad ſiſſe pantud, peab pu pojo-rohbiga
hästi wälja pühkitud ſama.

Kust need linnud ſedda mee: wahha ſawad?

Wahha tulles meelt, mis linnud om-
ma jonedele läbbi wälja higgistawad, ſeſs
on ſe tarwis, et pu ſees iſſa ſoja on.

Mitmesuggune on mee: wahha?

Kahhesuggune; teine on ſe muſtwah-
ha, misga need linnud keel praggud ſui-
ka pu ſu liſſi matwad; teine on jälle
ſe õige mee: wahha, kuſt kerjekesſed teh-
haſſe.

Ruida tuinukse, mis uus ehk mis wanna
wahha on?

Se tuinukse sest, et uus wahha on
diete walge ning wanna on mustem.

Kas wanna wahha teeb ka pahhandust lündudele?

Jah teeb, sest toukolessed kaswawad
se läbbi, mis läbbi liinud raisko lähwad.

Mis siis tehha, kui wanna wahha on?

Süis saab üks uus pu selle wanna peä-
le püsti pantud. Mõllemad põhjad sa-
wad wahhelt ärrawoetud nenda, et need
liinud selle wanna seest selle ude sisse woi-
wad läia. Se leigeparras aeg seks on
terwadene aeg. Süggise wasto saab
uus pu selle wanna peält mahha woetud
ja se wanna jääb perremehhele kasjaks.

Mis:

Mis süggust meewahha armastawad liinud?

Se on ikka ennam nende mele pärrast,
mis uus on.

Kust nende pojad sündiwad?

Emma saab üksainus fõrd omma ella-
misse sees ühe lessega, mis isane on,
fõllo, ja sest munneb temma pärrast seit
munnad. Üks nisuggune emma munneb
igga aasta sees 60 ehk 70,000 munnad.

Kust need lessed sündiwad?

Need sündiwad sest, mis nemmad isse
munnewad?

Kust agga emma sünnib?

Emma munneb üks hulk munnad, ja
nende seas on ka nisuggu ed munnad, kust
need emmad sawad wälja autud.

Mistat hakkab üks emma munnema?
Kuendamal päwal.

Eks sünnib mitte tehha, et liinud peawad hästi
perret heitma?

Jah sünnib; temwadel antakse nende-
le ühhe waagna sisse kolm täit met ja üks
täit wet, mis tulle peal sojaks tehakse.

Rust tulles se et monnikord need pojad mis
kerjekeste sees lähwad hukka?

Se tulles 1) fest, kui emma need muna-
nad pahhem piddi munneb, ja 2) kui liig
soja pu sees on.

Eks emma jätta ka omma pu mitte mahha?

Ei ial. Se on üks wägga arrolinne
assi, kui temma tulles wälja. Kui üks
lange hais ehk nalg on, siis lähhab tem-
ma kül ärra, agga omma perrega hopis
tükliis.

Kui

Kui kama ellab emma?

Monnikorda 13 ehk 14 aastad.

Rust se tunnukse et emma surnud on?

Se tunnukse, kui liinud jookswad pu
peäl kaksipiddi; kui nemmad wägga um-
misewad; kui nemmad arraks on äinud;
kui nemmad ei lendwad paljo wälja ning
kui nemmad keik woerad liinud omma pu
sisse lassewad minna ja ei piddawad üh-
tegit hoolt selle eest. Kui se keik näbha
on, siis peab muretssetud sama et nem-
mad uut emma lawad.

Eks üks pu woi mitte ilma lesseta olla?

Ei woi mitte fest se on jubba kuulda
olnud, mis nende ammet on.

Mil

Mistal sawad nemmad teistest ärramurtud?

Lauritse päwa äego, kui nemmad lõpre-
sawad poiad kandmast, siis nemmad sa-
wad teil wälja listud.

Teine Peatük, mis sest perreheitmisest
õppetab, tulleswal aastal.

P. H.

Ä d i k a s t.

* * *
So rahha-^{*}lot, leiwakirst, ädika waat
Ei lõpko so kääst, kui tallomehheks saad!
* * *

Ma-^{*}rahwas tuñneb küll ädikast, agga
wähhe on neid, kes teawad, kuidas ta teh-
hakse, ja mis tarwis tedda woib pruukida,
ja

ja mis suurt kasso ta innimestele ja weis-
tele sadab. Adikas on wägga hea toidusse
jures. Ta hoiab lihha, et ta hukka ei läh-
hä, kui ta adika sisse paänakse, ehk rätis-
ko sisse, mis adikaga on määriks lastetud.
Jseärranis moimad innimesed mitmesug-
guse haigusse ja hädda sees. saggedaste
adika läbbi abbi sada. —

Wotta paari lusika täit adikast, wäl-
la sedda ühhe tobi wee sisse; sell saab sulle
üks jook, mis pallawal aial werd iahhutab
ja süddant kiinitab. Olled sa teekäia, siis
wotta paari su. täit adikast; se teeb, et
külmi sind ärra ei wotta. Kurja, ra-ke
tõbbe sees oiab adikas higgistama. Kat-
ko aial jo adikast, ja te seal toas ja kam-
bris, kus sa ellad, adika auro; se hoiab
sind terwisse jures. Olled sa sõrme leikand,
ehk muido eñnast raiunud, siis pesse wars-
ti

ti sedda hawa adikaga, ja panne nää-
mis adikaga on määriks lastetud peäle; se
panneb werd kiini, ja teeb rutto terweis
ilma paistetuseta. Minnestuskes, werre-
ehk sojastõbbes, ehk kui innimenne alwa-
tud on, wotta adikast, pea sedda ninna-
ees, ja pesse sellega silma taggused ja ot-
sa, essist; sest on warsti abbi. Misuggu-
se tõbbe jures, mis külge hakkab, wo ta
adikast ja walla sedda pallawa kiinwi peä-
le. Se añnab auro, ja se aur hoiab et mit-
te haigus nende külge ei hakka, kes haige-
dega ühhes toas on. Jseärranis on se
sinnane auro-teggeminne wägga hea kõhho-
ja willi tõbbe jures, ehk kui lapsed rouges
on. Siis peab kolm ehk nelli korda päwas
adika auro teggema ja põrmanda peäle a-
dikast ripputama. Kui kõrmod kurrisewad:
siis walla sojaks tehtud adikast ühhe kausi
sisse, katta sedda kausi kiini, et se aur mis
adi-

Adikast touseb ühheskous seisab. Ühhes
kohhas jätta auko, ja pea sedda haiget kõr-
wa selle auao kohhal, nenda, et se aur kõr-
wa sisie lähhab. Monnikord on pahha
hais bonette ja tubbade sees, mis innimes-
te termisfele kahjuks on, sedda woib adika
auroa feige, hõlpsaminne ärrasota —
Keik sedda head, ja weel ennam sadab mei-
le adikas.

Se olleks küll siis au wäärt perrenaene,
kellel ikka adikast walmis moias olleks.
Need kes ei moista, õppigo siin, kuidas sed-
da tehakse. Adikast woid sa monnesuggu-
sel wiisil halwa hinnaga teha: egga
sul tulleb kaks asja selle jures tähhate pan-
na: 1) et emmakas hea on, ja 2) et õllut
ehk se wessi, mis ounadest ehk ka porka-
nidest on wälja wauud, sojalt seisab. Em-
makas aiab sedda kaima, ja sojofe peab
teda

tedda ikka kaimas. Adika emmakas tehakse
se wärske leima forest, mis kolm ehk nellis-
korda happo adika sees on liagunud ja
wahhel tõhhenend. Sedda leima koort wõt-
ta siis ja panne sinna astia sisse, kus sees
sa adikast teed. Weel parrem on, kui sa sed-
da astiat esitea haupo adikaga loppus-
tad. Selle astia sisse wälja siis õllut, mis
ei ole on illes kuppastatud ja jälle jachtunud.
Õlle sisse panne weel tullised sööd, ehk
lasse kuma rauda seel sees kilmaks sada.
Se wõttab temma seest se da kibb dat
hummala maggo ärra. Naa need ärras-
kustunud sööd pead sa pärrast jälle wälja
wõtma. Panna siis sedda astjat ühte kotta
seisma, kus parras soe on, ja iggal päwal
pead sa sedda astia monnikord hästi lopsu-
tama. Sedda selaemat õllut sa peale wal-
lafid, sedda parremat adikast saad sinna.
Näad sa, et adikas jo happo küll on siis
wal-

walla sedda walmist ädikast poddelitte ehk
kruside sisse, mis hästi on künni pa dud,
ja panne siis leidri ehk koba sisse seisma.
— Keik ädikast ei pea sinna mitte astja seest
ärarõõtma: üks ossa jägo ikka sinna sisse,
nenda kui ka ädika emmakas. Wallad sa
nüüd jälle ni paljo õllut ehk wihma wet
astja sisse, kui sa ädikast olled ärarõõt-
nud, siis saad sinna seist jälle ädikast mis
ni hea on kui se esimenne.

Nenda woid sa ka happe õunadest head
ädikast tehha ehk olleksid nemad ka jo mäd-
danend. Wauta sedda marga nende seest
wõlja, ja laese sedda ni kaua seista, et ta
selgeks saab. Walla sedda õlle assemel ast-
ja sisse, mis hea ädikaga on lõpputatud,
sa kus emmakas sees on; muido te sedda
nendafammoti kui õlleädikast. Weel tulleb
sulle tahhele panna, et need astjad, mis sa
ädi-

ädika tarwis wõttad, õiged puhtad on.
Sinna ja wast, riistade si-se ei pea sinna
ilmas ädikast wallama, sest se kiskub sedda
kõwoti, mis sinna ja wasse sees on wõlja,
ja se on inimisesele sureks kahjuks.

Ennäh, mis hea ja kallis assi
ädikas on; mis suurt kasso ta inime tele
sada! Kas se nüüd suur assi on sedda isse
tehha? Ja siiski ma ei tea ma-rakwa
seas ühtegi werrenaest, kes sedda moistaks
tehha. Ma ollen küll jo mitme wa-to rää-
kinud, et ma sedda saksa-maal ollen näi-
nud, agga siis ma sain sedda wastust:
„Kust meie w-erid sedda wõttame kust sed-
da tehha? Jummal sedda teab mis sug-
dused asjad sinna jure tarwis lähkawad.“
Selle õpvetuse järrele, mis sin antakse,
on se õige ferge assi. H-ppo õllut ja leiwa
koort wõib iggaüks sada, ja sedda wae-
ma

wa polle miksli arwada. Duna puud
woib ka iggaüks ilma waewata rasmatada
ja seist ouna meest ädikast tehha. Monni
perrenaene woiks ennesele head hulga rah-
ha lagguda. kui temma ni paljo ädikast
teeks, ei temmal täiks üht orsa müa. Se
olleks wägga hea, kui perrenaesed meie maal
ka wõttaksid selle õppetuse järrele tehha.
Nemmad woiksid isseennestele ja teile in-
nimestele hädas abbi tehha, ja mitme hai-
guse eest ennast hoida, mis nüüd monne
külge hakkawad. Se peaks ja muidogi
meie teige surem hool ollema, omma ter-
wisse ja ello eest teigipidri hoolt piddada,
ja Jummal andid pruukida, mis temma
meie ihho toidussels, terwises, ja ab-
biks hädas sees meile on andnud. Nüüd
kui ma rahwal wiaga on siis peawad nem-
mad esite moisa minnema. Monned on
moisast laugel, et mitte warsti ei woi abbi
sa-

sada. Monned ootwad ni kaua, kui nad
nawad et õige fitsas käes on. Siis wast
lähhawad nemmad moisa wannematte ehk
teiste hea innimeste palwele, ja siis sünnib
saggedaste et ükski rohhi ehk nou ennam ei
aita. Se juhtub jo saggedaste et innimen-
ne ennast raiub ehk leikab, et minnestus
peale tulleb, et mitmesuggused haigus-
sused maia ehk kulla sees liguwad. Kui
nüüd ühbelgi abbi ei olle, ja ükski abbi ei
tea, kas siis tulleb immeks paäna, kui mit-
mesuggused willetsused ma-rahwale juh-
tuwad, mis siis ei olleks sündinud, kui
nemmad olleksid teadnud ennast selle eest
hoida. Se on ikka tõssi, et innimestes
mitme hädas, mitme haiguse eest ennast
woiksid hoida, kui nemmad agga wõttak-
sid õppida ja tähele paäna, mis abbi sa-
dab ja wallo wähhändab. Kui nemmad
õigel aial abbi õpiksid, ja kui neil nisug-
gu-

gused asjad ja rohked maias ollesid, mis
kallid ei olle, ja mis nemmad ilma waewa-
ta weiksid lada, nenda kui ädikas on. Nüüd
surreb monni laps rouge többesse; monni
konfab poistetand jallaga; monni kaebab
hamba ja kõrwa wallo ülle; monne külge
hakkab teiste hoiaus; ja ükski ei tea en-
nast aitada. Nenda tulleb nüüd monne
suggune hädda maa-rahwa seffa. —
Rummalus ja holetus on ikka se, kust lei-
ge suren o'isa hädda ja willetjust innimes-
te peäle tulleb!

Sest surrest kahjust, mis wiin teeb.

* * *
Kui mul on wiina, siis ollen ma mees:
Winaga kaswab mo südda mo sees,
Et ma siin waewa ja murret ei nä:
Summala wiljoke kahjo ei te!

* * *
Sedda rummalat ja nurjatummast sal-
ma aias ja laulis Niggola Juhhan ikka,
kui moistlikud innimesed temma mele
tulletand, et ta nenda liast ei piddand jo-
ma. Sedda sõimatti sepärrast ka Joma
Juhhaniks. Gesamma Niggola Juhhan
olli nouakas mees olnud, agga jomiste lab-
bi olli temma ni wäseks sanud, et temma
naene ja tema lapsed ihho allaste kerjamas
käisid. Temma olli esite igga hommiko
üht

üht su: täit wina wõtnud, monne aia pör-
rast kaht, wimaks kolm ja nelli, ja weel
annam. Nenda sai temmast aega möda wi-
mari keige surem joma-koer. Temma õppe-
tajal, kes tedda tundis, olli halle meel tem-
ma naese, ja laste pärrast. Se püdis ted-
da iggal wiisil parrandada, ja nomis ted-
da sogaedaste, et temma misuggust kuria ja
autuma ammeti piddi mahha jätma. Üks
lord kutsus kiriko herra tedda ennese ju-
re, ja palus tedda sõbra wiisil, et temma
wõttaks ennast parrandada ja et ta isse en-
nast omma naest ja ommad lapsed jomisse
läl bi õnnetusse ja wõetlusse sisse ei sataks.
Kule Zuhhan ütles temma: „minna ei üt-
„le middagi sest, kui sinna monnikord su-
„täitwina wõttad, kui sa udduse ja külmä
„ilmaga wõlias lälid. Agga kui sa igga
„päwal wina jood, siis teeb se sulle kahjo.
„Wiin on kibbe ja lange: teeb werd pal-
la-

„sumaks, ja aiab tedda wägga kangeste
„ihho sees jooksuma, ja sest tullemad mit-
„mesugused haigusjed inniweste peäle.
„Sinna olled isse mulle õõlnud, et sa narp
„sõma olled, kui sa liaste olled jonud Sin-
„no südda wallotob ja põksub saggedaste,
„luukmed warriem d, sinno pea on nõ-
„droks ja uimaseks sanud, ja mitmesuggu-
„sed haigusjed on sulle jomisse lälbi tul-
„nud. Minna ütlen sulle selgeste, et sa
„mitte ennam nenda moislis mees ei olle,
„sest alast sadik, kui sa hakkasid wina jo-
„ma. Ma kardan wägga et sa wimaks
„hulluks lälhäd, kui sa liga jomist mahha
„ei jätta. Et sinno asjad keik nureja lälhäd
„wad, sedda sa nääd jo isse. Junkur ja
„kubjas on ikka sinno kaela peäl. Keik küt-
„la rahwas hirmitab ja laitab sind ja keik
„lapsed jookswad sinno järrele ja sõimawad
„sind joma koeraks. Mõtle agga taggasi
mon-

„monda aega, kui sa veel ei jonnud, kuida
„suis iggaüks sind au wäart piddas! Kuida
„suis sinno maiapiddaminne lörda laks!
„Kuida suis sinno naene sind armastas, kes
„nüüd ööd ja päwad sinno pärrast nuttab,
„ja öhfab! Kule Zuhhan, wötta jälle moi
„must ennese üle, kui jomisse himmo sind
„körtso kutsub. Sa jälle meheks; par
„randa einast ja jätta sedda suurt hirmsa
„jomist mahha, mis sind huffatusse sisse
„wiib. Veel on sul aega ümberpöördä.
„Minna tabhan tehha, mis minno jou
„dus on, et sinnuist veel aus mees saab,
„ja sinno herra aitab sind. Sa ollid
„jo muido ni hea mees. Püa nüüd ue
„noug, armas Zuhhan, jälle ni heaks
„sada kui sa ollid, enne kui sa sedda hirm
„sa wina jomist hakkasid. Älä mulle kät
„se peale, ja toora mulle, et sa trüiste sed
„da tabhad piddada, mis sinno ennese õn
„nests

„nests tulleb.“ Menda pallus armolikkul
wisil kirri^o õppetaja Zuhhanit. Zuhhan
nuttis kui laps nenda leikasid õppetaja san
nad temma labbi süddame. Zummal õnnis
tago teid ja tassugo teile tuhhat lörd sedda
head, mis tei minnule teie! Teie peisstate
mind ühhesi hirmsast ellust omama õpperusse
labbi. Willeis innimenne minna ollin; agga
nüüd ma tabhan teie sanna kuulda ja jomist
mahha jätta. Ennam ei wolinud temma ööl
da. Temma silmad said wet täis ja temma
laks teie kändla nouga ärra „ei ma nüüd
„sa imas ennam ei tabha wina jua!“
Kui ta koid tulli, langes ta naese laela
ümber, rakis temmale kisk mis õppetaja
temmale olli üttenud, ja tootas on ma
noeske ni ristist kui Zummal taewas on,
et ta mitte ennam ei ta ha's wina wõita.
Temma nene ja lapsed lansa sid põlweli
mahha ja tannasid Zummalat, et Jäsa jälle
hea

hea jone peäle olli sanud, ja et neil nüüd
jälle lotus olli seil õnnetusfest lahti soda,
mis sisse nemmad Issa sü läbbi ollid sattus-
nud. Temma hea naene lubbas temmale
isse monnikord sutait wina kortsust koiu tua,
kui ta aaga isse mitte ei tahhaks kortsu min-
na ja seäl teistega hullo ello piddada.

Juhhan piddas kolm nädalat mis ta
olli lubband, ja ei läinud mitte kortsu.
Aga seäl küllas, kus Juhhan ellas, olli
se wiis et warrul, talgude ja pulmade jo-
dulikka kaneaeste piddi wina jod ma Juh-
han palku i ta nüüd pulma. Temma wan-
nad sobrad sellega temma muido kōr sis
olli jonud, ollid ka seäl, ja joimad ja õis-
tasid kui hullud innimesed. Need hak-
sid nüüd Juhhanit naerma, ja ütlesid:
„maat nüüd on Juhhan õige pühha mees!
„Nüüd ta ei tohhi enam juua. Kirrifo Her-
ra

„ta nomimisse läbbi on ta waggaks in-
nimesseks sanud!“ Juhhan kulis sedda;
temma wannad himmud rousid; temma
mötles: ükskord ei olle mitte iggako-
; hakkas joma, ja jõi ni kawa, kuini ta talis
olli kui pil. Nüüd said wannad himmud
jälle woimust temma üle. Ta jõi nüüd
jälle igga päwal kui eñnegi, ja weel hullo-
minne, otsego olleks temma tahtnud omma
süddame tuñnistust wina sisse ärrauppu-
tada. Joobnust peast aias ta rummalad
jutrud, hakkas sõimama ja riidlema, sai
peksa ja peälegi weel kōhto ees nuhtlust.
Temma maia piddaminne läks kōggone
nurja, ja wiimaks woeti temma maia ja
maad temma kōest ärra. Se üle läks tem-
ma kōggone hulluks, sattus joobnust peast
krawi, ja murdis omma kaela. Kōhto-
wannemad ei lastnud tedda mitte kirrifo
aeda mätta, waid tedda pandi kirrifo aia
tah

rahha übbe augo sisse, sepärrast et tem-
ma mitre kui moisiik innimenne ei ella-
nud. Ei üksi nu nud temma pärrast egga
lahhetse nud temma surma. Sest temma
naene olli io murre pärrast surnud, ja tem-
ma lapsed hulkusid perjamas. Kaks Poes-
ga ollid wangi tornis toerusse pärrast;
sest nende isa, kes isse io nisse läbbi olli
hukka läinud, ei moistnud ka neid diaekts
innimesseks laswatada. Mis agune uggu
kui Zuhhanil olli, õppetab selgeste: mis
hulle ja hirmus asid übbe ni uggusega on,
kes ennast omisse ammetisse on andnud.
Kes peaks ka mõtlema, et üks innimenne,
kellel meel ja moistus peas on, ennam wi-
na mõtleks, kui ta pea kinnab, kui ta ag-
ga ial loobnud innimest on näinud. Kuida
ta rummalam weel kui weis, leleto ja me-
leto maas on. Kuida ta Zummala and-
jälle waija offendab, mis temma liaste
ollid

ollid pruukinud. Kuida rummalad lapsedki
tedda naerwad ja teotawad ja tedda joma-
toeraks sõimawad.

Seäl küllas, kus Niggola Zuhhan el-
las, olli ka se wiis, et poisid tüdrukutele
ka ikka wina pakkusid. Ja kui nemmad
ei tahtnud mõtta, siis sundisid teised neid
wagaie jama. Selle rummala wiisi läbbi
õppis keik naeste rahwas wina joma.
Naesed ja tüdrukud jäiwad nendalam-
moti kui mehedki. Agga mis sest wiimaks
tuli? Seäl küllas ei olnud mitte üks ai-
nus pr. st. punnase näoga naesterahwas
näha. Keik naesed ja tüdrukud ollid o. ses
go surnud innimesed, nenda lahwatand
ollid nemmad silma näust. Ja se tuli keik
wina jomissest. Ja mis suur õnnetus
weel innimestele jomissest tulles, mis ugg-
guse wallatusse ja pattude sisse innimesed
joob.

joobnust veast langewad, sedda ei olle ärra
arwada.

Winaga on nerda kui teikide-Num-
mala andedega. Moistlikkul wiisil peame
meie neid prufima. Kes sedda ei te, sellele
lähhawad nemmad lahjuks.

